

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, detsember 2012, nr. 18

Lehes:

**Esikülje lugu koguduse õpetajalt
Konstantin Adolf Thomson
Vaibakunstnik Ehalill Halliste
Koguduserahva reis Virumaale
Lastelaager - Olen matkal ma...
Suvised reedeõhtud oreliga
Tagasivaade Kristuspäevale**

Uudiseid Sakust

**Sõpradel külas
Jagades rikkust
Perepäev Hageris
Lambertuse 20. Hooaeg
Hageri koguduse pasunakoor 65
Koguduse kroonika 2012/2
Kogupere ristsõna**

Neil päevil sündis...

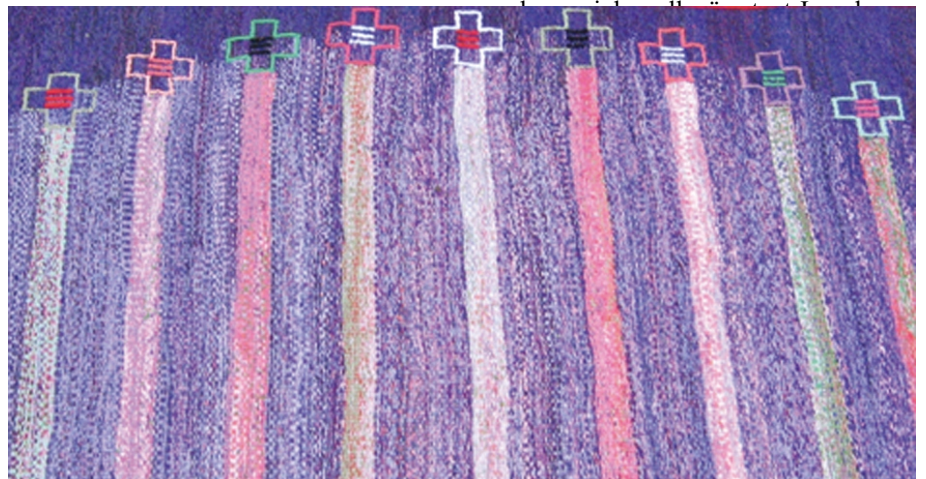
Lk 2,1

Jõuluevangeelium algab ühe erilise ajamäärusega, mis ei ole sugugi tarbetu ega juhuslik: "Neil päevil sündis...". Sündmuse toimumise aja esiletõstmine annab tähenduse kogu järgnevale loole. Jeesuse sündimise lugu toetub konkreetsele ajaloolisele taustale. Vanemad tõlked "Aga see sündis neil päevil..." rõhutavad aja erakordsust veel enam. Kirjeldatud sündmusele on midagi olulist eelnenu ja see, mis järgneb, on samuti oluline.

Meie ajaarvamine algab Jeesuse Kristuse sünniga. Kirjutades käesoleva aasta numbrit, tunnistame kaudselt ka Jeesuse Kristuse sündi. Kogu meie kultuuriruum ja asjaajamine on oluliselt mõjutatud väikese Jõululapse sünnist. Meie elame Issanda aastal, *anno Domini*.

Ajaloolased küll teavad, et meie ajaarvamine on mõne aasta võrra nihkes ja Jeesuse tegelik sünniaeg oleks siis 2. või ka 4. aastal eKr., see aga ei tee tühjaks sündmust, millele ajaarvamine toetub. Kui kell näitab valesti, ei tähenda see veel, et õiget aega ei olegi olemas.

"See sündis neil päevil..." viitab ajale, mis on möödas, mis oli enne käesolevat aega. Jõululugu ütleb ja kutsub kaasa mõtlema, et ka meie jaoks olulised asjad toimusid juba hulk aega enne meid. Liialt sageli kujutleme, et just meie ajal ja nüüd toimuvad määrava tähtsusega asjad. Peale terrorirünnakut New Yorki kaubanduskeskusele öeldi, et maailm ei ole enam endine. Sedasama on räägitud interneti tähenduse, maailma majanduskriiside ja veel paljude asjade kohta. Tähelepanu pööramine ainult

Altari gobelään

Meie aja erakordsusele muudab inimesed rahututeks ja hädaldavateks. Kui elu tähendus on taandunud ainult tänasele päevale, sõltub kõik ainult meie oskustest ja juhustest. Jõuluevangeeliumi sõnum on teine. Oluline muutus toimus juba "neil päevil". Sellest ajast alates on imetletud sündinud Jõululast, kummardatud Teda ja lauldud kiituslaule Jumalale, Tema imelise inimesekssaamise pärast. "Neil päevil" toimunu annab ka meie ajale olulise aktsendi, isegi siis, kui meist üks või teine ei taha seda tunnistada.

Jah, inimkonna ajalugu on täis eksimusi ja olukordi, mida on põhjust häbeneda. Ometi ka jõulurõõm on kogetav juba ajalukku jäänud sündmuste kaudu. Sellele rõõmule toetudes on võimalik vaadata ajas edasi ja tagasi. "Neil päevil" anti rahu, mis ei ole sellest maailmast. See on vägi ja meeleväld.

Jõulurõõm oma olemuselt toetub äratundmisele, et meie elus oluline osa

Nõnda asjad seadnud. Jumal, kes sündis Inimeste keskele, ei ole meist kaugel. Sellised väljendid nagu "siin ja praegu", mida sageli armastame kasutada, on väga nõudlikud. Midagi tuleks teha just nüüd ja tingimusteta. Kõnekäänd, "homme, homme, mitte täna, nõnda laisad räägivad", räägib iseenda eest. Kui oled virk, siis pead tegutsema kohe. Jõulusõnum julgustab mõtlema, et meie elu ei sõltu ainult edukusest. Igasugused kriisid, kaasa arvatud moraali ja usukriisid, toetuvad ainult tänase päeva hinnangutele. Kui saame vaadata kaugemale, ei ole mingeid kriise. Jõulud ei ole edukuse püha ega ka püha ainult edukatele. Isegi siis, kui paljud näevad tänaseid jõule rohkem kaupmeeste pidupäevana, ei maksa sellepärast veel teha ettehteid Jumalale. Jumala Poeg sündis inimeseks. ... Aga see sündis neil päevil...

Õnnistatud jõuluaega,
Jüri Vallsalu

Konstantin Adolf Thomson 27.11.1865-15.03.1938

Kõik, kes on käinud Hageri kogudusemaja saalis, on näinud seinal auväärt galeriid pastoritest, kes on teeninud Hageri kogudust. Enamus piltidest on fotod või koopiad fotodest, kuid on üks erand. Kõige suurem pilt ei ole foto, vaid maal. Mäletan, et väiksenäin ma kartsin seda maali, st meest, kes seal pildil on. Nüüd ma vaatan, et ta on väga sõbraliku olemisega - tõeline isa ja suure algustähega Karjane. See mees on Konstantin Adolf Thomson. Eelviimane saksa pastor Hageri koguduses, kelle tegemised ja tööd ei piirdunud vaid koguduse eluga.

Et lähenemas on Konstantin Thomsoni 75. surma-aastapäev, oleks hea teda veidi meenutada. Võime rõõmustada, et meie hulgas on veel neid inimesi, kes teda isiklikult mäletavad. Ja need mälestused on kõik positiivsed ja kiitvad. Jah, ta olevat olnud karm ja otsekohene ning tema juuresolekul tuli siiski väga jälgida, mida öelda ja kuidas käituda, kuid oma olemuselt oli ta isalik ning talle läks korda iga kohaliku inimese elu. Vahet ei olnud, et enamus naabreid olid eestlastest talunikud, vähese hariduse ja kommetega. Thomson oli tulnud linnast maale, eesti kogudusse tööle ning siin olid „tema inimesed“ lihtsad eestlased.

Konstantin Adolf Thomson sündis 27.11.1865 (vana kalendri järgi) Tallinnas, rätsep Karl Thomsoni ja Otilie Thomsoni perekonnas. Tema vanemad olid aktiivsed vennastekoguduses. Konstantin ristiti õpetaja Huhni poolt Oleviste kirikus. Pastor Huhn oli range ja tema jutlused kuulsad üle linna. Nii oli tema töö mõju ka väikesele Konstantinile, kes juba nelja aastana oli õelnud: „Minust saab tulevikus kirikuõpetaja, kuid mitte selline linnakiriku õpetaja, kes jala käib, vaid maaõpetaja, kes alati hobusega sõidab.“

Kooliteed alustas Konstantin Tallinna Kubermangu Gümnaasiumis, tänases Gustav Adolfi Gümnaasiumis, ning sellele järgnes Tartu Ülikooli usuteaduskond, mille ta lõpetas 1889. aastal. Sama aasta sügisel sooritas ta ka eksamid, et asuda kirikusse tööle. Praktika-aasta sooritas Thomson Kuusalu koguduses, praost Woldemar Friedrich Kentmanni juures. 2. detsembril 1890 toimus ordinatsioonitalitus Tallinna Toomkirikus ning tema esimeseks töökohaks sai Tallinna Kaarli kogudus. Seal töötas ta kaks aastat abiõpetajana, andes samal ajal ka usuõpetuse tunde

Tallinna Nikolai Gümnaasiumis ja Tütarlaste Gümnaasiumis. 1890. aasta lõpus 27. detsembril abiellus Konstantin pagarmeister Wieckmanni tütre Meetaga. Ka tema perekond oli tihedalt seotud vennastekogudusega. Rahvuselt olid Wieckmannid eestlased. Meeta Thomsoni roll abikaasa kõrval oli õpetaja töö toetamine ja kodu hoidmine. Kui nad juba Hageris elasid, õigemini Kirikukülas, siis olid nende kodu ukseid alati avatud külalistele ning eelkõige lastele. Paljud lapsed elasid mõnda aega Thomsonite juures. Kes sellepärast, et kodused olud olid kehvad, kes sellepärast, et proua Thomson andis alusharidust, aga ka kohalikud külalapsed olid sinna alati oodatud, sest Meeta Thomson korraldas neile pühapäevakooli.

13.09.1892, kui pühitseti Hageri uus kirik, seati ametisse ka uus õpetaja Konstantin Thomson. Nii kolis perekond Tallinnast Kirikukülla, et asuda teenima meie kirikut. Perekonda sündis kokku üheksa last: Paul, kellest sai bioloog, Käthe, tema poeg oli Burchard Lieberg, Elsbeth, Erhard, kellest sai jurist, Waldemar, kellest sai Pärnu kirikuõpetaja, Annemarie, Doris, kes oli abielus Harju-Madise kirikuõpetaja Etzoldiga, Helmut, kellest sai isa töö jätkaja Hageris ning Eva, kelle abikaasa oli Nõmme Saksa Lunastaja koguduse õpetaja Hirschelmann. Sel suvel kohtudes Saksamaal Paul Gerhard von Hirschelmanniga (Eva Thomsoni poeg) ning kirjutades üles Thomsoni perekonna lugu, ütles Paul, et ega neil palju muid ameteid suguvõsas pole olnud kui kirikuõpetaja ja bioloog, geoloog vms loodusega seotud amet. See tähendab, et ka tänasel päeval üle maailma laiali kolinud Konstantini järglaste hulgas on mitmeid kirikuõpetajaid.

Hagerisse jäi Konstantin Thomson tööle 44. aastaks. Selle töö kõrvalt oli ta aktiivne kohaliku hariduselu edendaja. Tema eestvõttel asutati 1907. a. Hageri Rahvahariduse Selts. Konstantini jaoks oli oluline, et kohalik eesti rahvas saaks ka haritud. Ta oli eestimeelne ning pälvis sellega paljude saksa mõisnike pahameele. Suhted kohalike mõisnikega olid normaalsed, kuid pigem jahedad. Neile ei meeldinud sugugi, et kohalik sakslasest pastor peab teenistusi eesti keeles ning üleüldse peab eestlastest lugu. Sel perioodil oli aga kõigele lisaks suur venestamislaine meie maal ning

seetõttu polnud sugugi tavaline, et luuakse eesikeelne kool ning ehitatakse ka koolihoone, mis valmis 1909. Thomson oli haridusseltsi esimees pikki aastaid.

Lisaks oli ta 1903-1918 „Ristirahva Pühapäevaleht“ toimetaja. Samuti kirjutas lühidalt üles Hageri koguduse ajaloo, mis ilmus 1927. aastal, kui uus kirik tähistas 35. aastapäeva.

Ka oli Thomson Vaimuliku Ülemkohtu liige aastatel 1927-1935 ning Lääne-Harju praost 1920-1935.

Ja see polnud sugugi kõik!

Pühapäevane päev, kui Konstantin juba Hagerisse tuli, ei koosnenud vaid ametitalitustest. Sel päeval oli avatud ka pank ning selle juhiks taas kirikuõpetaja. Samuti on teada, et ta oli mõnda aega viinavabriku direktor, päästes sellega kohalikud talupojad pankrotist. Kui ta poleks seda tööd enda peale võtnud, poleks saanud talupojad vilja müüa.

Kõige selle valguses võiks öelda, et tegemist oli aktiivse ühiskonnategelasega, kellel Hageri kihelkonnas oli vaja tihti - moodsat sõna kasutades - suhtekorraldaja ülesandeid täita. Osates kõiki vajalikke keeli, mõistes nii sakslase kui eestlase hinge, olles suur rahvamees, oli tal lihtne leida see õige keel ja õiged sõnad, kuidas asju ajada ja korraldada. Nii on teada tema väljaastumised nii Sutlema kui Parkhofi mõisatöötajate kaitseks mõisahärra ees.

Ado Kõögardal, kes oli peale Thomsoni pensionile minekut Lääne-Harju praost, kirjutas Konstantin Thomsoni lahkudes 15. märtsil 1938. aastal järelhüüdes järgnevalt: „Thomson armastas Hageri kogudust väga. Ta oskas alati head tuju luua oma huumorimeelega, mida ta põimis ka oma jutlustesse ja kõnedesse, võites nõnda tähelepanu ja ka südameid. Kord Keilas noorte kogunemisel ütles Thomson, et ma tahan kõnelda natuke ka Keila noortele. Seal alustas ta salmiga: „Küll on hea laiselda ja pärast seda puhata...“, millega võitis otsekohe noorte tähelepanu. Thomson oli noor noortega ja vana vanadega.“

Ja Kõögardal jätkab: „Reedel, 18. märtsil, maeti praost emeeritus K. Thomson Hageris. Kell 11 hommikul algas leinajumalateenistus Hageri kirikus, mis oli elektriga valgustatud. Elektrivalgustus seati alles hiljuti Hageri kirikusse. Lahkunu soov oli küll veel näha elektriga valgustatud Hageri kirikut, kuid seda talle enam ei võimaldatud.“

Samas artiklis mainitakse veel, et kohal

Algus lk.2

oli piiskop Rahamägi ning veel viisteist kirikuõpetajat. Peeti kaks jutlust - mõlemad lahkunu väimeeste poolt, õpetaja Etzold jutlustas eesti keeles, õpetaja Hörschelmann saksa keeles. Haua juures oli järelhüüdeid palju, kohal olid kõik kihelkonna olulised asutused ja seltsid.

Köögardal: „Hageri kogudust armastas Konstantin Thomson nii väga, et ametist lahkudes ütles: „Mu soov on - sealjuures vajusid talle pisarad silma - ka puhata ükskord Hageri mullas.“ Igatahes on Hageri kogudus üks omapärasemaist ja usklikumaist kogudusist Lääne-Harjus ja kannab vististi lahkunu vaimu kaua eneses.“

Saame olla tänulikud, et meie eel on käinud suur mees, kelle töö on kandnud head vilja. Veel 75 aastat pärast tema lahkumist mäletatakse teda. Mõeldakse tema peale. Meenutatakse teda. Ajad on muutunud, kuid Hageri

kogudus on elav ja aktiivne ning tahab olla tubli ka edaspidi, et rõõmu valmistada praegusele ja tulevastele kirikuõpetajatele.

Meenutagem siis märtsis 2013 meie kihelkonna kauaaegset kirikuõpetajat Konstantin Adolf Thomsonit, kes armastas meie kogudust nii väga, et soovis siin mullas ka rahupaiga leida. See soov läks täide. Konstantin puhkab Hageri kirikuaias.

Koostas Sigrid Põld

Kasutatud allikad:

Ado Köögardali järelhüüe Konstantin Thomsonile, 1938.

Gotthard Hörschelmann "Waldemar Thomson - Ein Lebensbild des letzten Propstes für das deutsche Kirchenwesen in Estland", 1965
Küllli Keel "Kui suureks saan, hakkab kirikuõpetajaks", Sulane (Kaarli kog.ajakiri), mihkklikuu 2002

Konstantin Adolf Thomson

Vaibakunstnik Ehalill Halliste

Ühel novembrikuu sombusel laupäeval seadsin sammud Kohilasse Männiku tänavale. Olin varem arvuti vahendusel suhelnud meie oma kunstniku Ehalill Hallistega, paludes tal mõtiskleda mõnede küsimuste üle Hageri Kiriku lehe tarbeks, ja kokku leppinud kohtumisaja. Soe ja südamlük kirjavahetus ning silmast silma kohtumine avasid minu jaoks ühe imelise maailma, imelise inimese. Tunniajase vestluse käigus rääkisime mitmetel üldinimlikel kui ka kunstialastel teemadel. Oli tõeliselt elamusrikas kogemus. Minu ette sügisele muruvaibale laotas Ehalill violetse, veel viimistlemata, Hageri kiriku altarivaiba, rääkides selle sümboolikast. Riburada pidi tuli üks töö ja siis teine, mida kunstnik veel näidata soovis ja lõpuks avastasin end väikesest kambrikesest kangastelgedele tagant, kus pooleliolev kantslivaip. Täna on saabunud talv. Valminud on violetne vaibagrupp, mis rõõmustab meid kirikus esimesest advendipühapäevast. Ka mõtiskelu-keskustelu Ehalilliga on valmis saanud. Siin see on.

Kuidas sai alguse Teie tee kunsti juurde? Kas olete pärit kunstilembesest perest?

Joonistasin mudilaspõlvest peale kõige enam printsesse. Isa tõi paberivabrikust praakpaberi tükke - sinna sai äärest ääreni oma väikest kunstimaailma loodud. See mälu pilt on mees ajast, mil veel jõuluvana „küsimuses“ täit selgust ei olnud, nii vanuses 3-4 aastat. Minu vanaema Sophie Leinpere oli hea

värvimeelega ja üldse väga ilumeelne. Temast säilinud käsitööd on meisterlikud. Ema oli samuti kangakudumise koolitusega.

Milline on olnud Teie kunstnikutee?

Isegi imestan, et olen vaibakunstnikuna suutnud end elatada. 1976. aastal lõpetasin Eesti Kunstiakadeemia (tollal ERKI - Eesti Riiklik Kunstiinstituut) kunstilise tekstiili eriala. Esialgu töötasin kujundajana, kuid 1978. aastast sain erialase töö kombinaadis ARS. See oli väga loominguline ja samas ka igakuist sissetulekut pakkuv vaibakunstniku amet. Eesti Vabariigi tulles hääbusid koos kunstikombinaadiga ARS ka teised samalaadsed ettevõtted. 1994. aastal ARSi tekstiili- ja dekoratiivkudumise ateljeed sisuliselt lõpetasid. Minule andis 1994.-2001. aastani tööd Kohila Gümnaasium, olin kunstiõpetaja. 2002. aastast olen vabakutseline tekstiilikunstnik. Teen soolonäitusi, osalen rühmanäitustel. Tõsiste ja mahukate isiknäituste puhul olen küsinud toetust Kultuurkapitalilt. Suur heameel on sellest, et kodukohas on ka minu autorivaipu. Enamus minu 35 aasta vaibaloomingust on siiski üle ilma laiali.

Millal tundsite ära, et Teie kutsumuseks on vaibad?

Minu vanaema kodus olid kangasteljed. Samuti siin, Kohilas, kuhu isa maja ehitas. Vanavanemate talus Pentremäel, Lohul Ülejõe külas (nüüd Loone), oli ilmatu hulk kaunivärvilisi katteid, põrandavaipu ja uksekardinaid - kõik

vanaema Sophie töö. Mäletan neid hästi. Ja kujutusilpe silme ette tõstes kerkib tõdemus - ikka sealt, ikka vanaema lahkest, andekast ja nobedast olemisest on pärit minu elukutse.

Milline näeb välja ühe vaiba loomise protsess?

Esmalt jookseb kujutusilpide silme eest läbi ideederida. Kui ideedest on mõteline valik tehtud, läheb kavandamiseks. Kavand on mõõtkavas 1:10, s.t. vaip tuleb 10 korda suurem kui paberil. Kavandeid on tavaliselt mitu, parimale kavandile teen tööjoonise. Siis värvin vajalikud lõngad. Kanga lõimestiku alla kinnitan tööjoonise, kavandi kinnitan koloriidi jälgimiseks silmade kõrgusele kangasteljele ja gobelääni tööjärg ongi alanud.

Kuidas valite lõngad ja värvid? Kas värvite ise?

Lõngade värvimine on viimasel ajal vähemaks jäänud, kuna aastakümnetega on varu kogunenud. Mulle on palju ka lõnga kingitud. Ostnud olen seda kõikjalt, kus minu tööks sobivat pakkuda olnud. Suuremad lõngaostud olid kümnekond aastat tagasi Sindis, kus saime mõnikord mõne kolleegiga kokkugi. Naturaalvalget lõnga värvin vajadusel nn. vahetoonideks, millele vanast varust katteallikat ei leidu. Lõngade värvimine ei kuulu ka enam minu lemmiktegevuste hulka - paar tuhmi tundi äädika-auruses keskkonnas.

Kas peab olema mingi eriline (hinge)seisund, kui asuda, nagu Te ise nii ilusasti ütlete, vaipa põimima?

Algus lk.3

Gobeläänvaiba kavandamine ja põimimine on küllaltki suur töö. Nii öelda „õhku“ praegu sellist taiest ei loo. Vaipu teen sihtotstarbel erialastele teemanäitustele või isiknäitustele kui ka konkreetsele ruumi või kindlale isiku(te)le. Vastavalt siis kujutlen ja kavandan, uurin etnoallikaid, vaatlen loodust, ornamente, kuulan n.ö. sisemist häält. Vahel tekib kavandite rida vaimusilmas momentselt, mõnikord aga varun lauanurgale akvarellikarpide ja paberi manu ka tubli tahvli šokolaadi nagu noor närveldav eksaminant.

Jäin siin mõtlema, et see vaiba põimimine on töö nagu iga teinegi, aga samas loov ja hoopis eriline. Kui aga meenutan meie vestlust, et kell 5 on äratus ja siis kohe kangastelgede taha, tööpäev kestab vähemalt 16-ni, siis võiks öelda, et see on lausa raske töö. Et tööd tuleb teha, kui on tellimus ja/või vaip pooleli ja ei saa ootama jääda mingit erilist tunnet või seisundit. On mul õigus?

Mõni vaibalugu algab küll emotsionaalse kirkastumisega, kui kavandinägemus kattub n.ö. isikusliku fookusega. Minimalistlikke vaipu võin teha, aga ega see mind ei innusta - lihtsalt töö. Kui aga asjas aimub mingit sügavust, emotsiooni või salapära, on ergud ootel ja silm särab. Nii nagu Hageri kiriku liturgiliste gobeläänide puhul. See on hingetöö, mida toetavad teatud uskused.

Mul on alati heameel oma tööst. Gobeläänpõime on nagu lõngaga maalimine. Maalikunstnik vahendab vaatajale oma maailma pintsliga ja värvidega. Gobeläänikunstnik aga värviliste lõngadega. Igav on teha midagi ainult raha pärast. Õnneks on seda üsna vähe ette tulnud. Mulle sobimatuid pakkumisi olen ka ära öelnud. Raha ei ole maailmas üldsegi kõige tähtsam. Tähtis on hea läbisaamine iseendaga.

Rääkige palun, kuidas sai alguse töö Hageri kiriku liturgiliste vaipadega. Ühel külmal päikeselisel 2011. aasta jaanuaripäeval helises poekotis telefon. Kohmetunud sõrmedega koukisin heliseja poekraami alt välja. Üllatus! Helistaja oli Hageri Lambertuse kiriku õpetaja Jüri Vallsalu. Ta rääkis koguduse mõttest kaunistada kiriku liturgiliste vaipadega ja küsis, kas see pakub mulle huvi. Mul polnud vaja mõtlemisaega - vastus oli JAH. Seejärel vahendas õpetaja Vallsalu mulle mitmeid asjakohaseid veebisaite. Uuris ja mõtlesin, lugesin Marju Raabe kirikutekstide raamatut ja kogusin ainet mõttepanka. Siis panin

nädalaks kõik n.ö. õppematerjalid kõrvale, et teha ruumi enda käega joonistatud sümbolitele, mis kogunenud eelnenud uurimisest... Ja siis nad tulidki - kavandid! Hageri kiriku vaipadeks. Kahes variandis, et oleks valida. Seeria üldnimeks kangastus meeltes Sanctus (püha). Kõik viis liturgilist värvi - roheline, valge, violetne, punane ja must - koondasin kavanditesse märtsikuuks. Valikut tegema lubas vallavalitsus oma ruumides.

Milline tunne teid valdas selle projekti kallale asudes?

Kindlasti eriline. Kindlasti ülev. Kaunistada imeilus maakirik vaipadega - see võimalus on mu loometeel täiesti eriline. Sellesse missiooni sisenedes oli mingit võbelust hinges küll ja veel - kas saan hakkama. Senini on see töö mulle vaid rõõmu valmistanud ja üldse on hakanud paremini minema: mõned mu suured vaibad on leidnud endale väga väarikad seinad.

komplekti valmistamine, pidades silmas Hageri komplekti, kuhu kuulub 3 vaipa?

Kaua. 1 m² gobeläänpõime tegemiseks kulub ca 100 töötundi. Lisaks kavandid, tööjoonised, materjali ettevalmistus, manused, viimistlused. Kogu Hageri gobeläänide Sanctus I-V valmistamisele kulub aega ≈2000 töötundi. Praegu on valminud 3 gobeläänigruppi, roheline, valge, violetne ja arvestuslikult ongi läinud aega 1200 tundi, a 400 töötundi grupile. Vaipade kogu maht on 18 m².

Milline viiest kavandist Teile endale kõige rohkem meeldib?

Raske öelda. Roheline Sanctus valmis valgel ajal - kõik värvid tulid kergelt kätte, sära ja rõõmu oli päevas, meeolus ja lõngavaramus. Teemagi - elu ja lootus - on nii positiivne ja elu rikkusest tulvil. Valge Sanctuse vaibagrupp kasvas ka valgesse aastaega, kui nii võib öelda. Alustasin veebruaris ja iga päevaga tuli valgust

Ehalill Halliste valge altarikatte taustal

Nüüdseks on valminud 3 komplekti. Kuidas see protsess on kulgenud?

Nende mõtete kirjapanekul on veel violetne vaibagrupp teoksil. Altarivaip on valmis, kantsli ja kirjapuldi gobeläänid valmivad n.ö. viimasel hetkel, kuna erialaliidu aastanäituse töö tuli vahepeal valmis teha. Kannan endas juba mõnda aega kahte kingitust - Hageri kiriku vaibaloomet kui ka Eesti etnograafiliste lillkirjade sõnumit ja vaipadesse vahendamist. Järgmise aasta juubelinäitused on rajatud mõlemale suunale.

Kui kaua tavaliselt võtab aega ühe vaiba valmistamine? Kui kaua terve

juurde. See ei ole minule tulevalge töö - päevavalguse silmake on nii napp ja pärsib loomeindu. Violetne Sanctus on n.ö. kaamose aja „laps“. Violetsed toonid on valgel ajalgi keerulised harmooniasse seada, aga ajaliseltsattus nõnda. Violetne värv - paast ja meelearandus tulid vaipadesse läbi lõpmatute lambisättimiste ja närveldamise - mis lugu küll see homme päevavalguses paistab! Aga nüüd on ta valmis - olen rahul. Violetses vaibauniversumis kõrguvad kaarjalt valgussambad, mil ristikroonid peas. Taustas väreleb universum oma lõputute siravate valgusallikatega. Nii

Algus lk.3

see minule tundub...

Kas Teie loomingut võib leida ka teistest sakraalhoonetest (peale Hageri kiriku)?

Kui elasin Rapla vallas Hagudis, siis kinkisin Rapla kirikule must-valge väga stiliseeritud ristielemendiga neljast vaibast koosneva seeria (a 100x100 cm). See on praegugi pastoraadi seintel. Kahjuks on aeg ja muutuvad olud mõnda neist räsitud.

Tulles nõukogude ajast, kus kirikul oli tõrjutud positsioon, ei jõudnud minuni ühtegi liturgilise vaiba tellimust. Ei osanud mõeldagi, et minu oskustest piisab nii kõrge vaimusega vaipade loomiseks.

Milline on Teie unistuste vaip? On see juba põimitud või alles kuskil ootel?

Ei oskagi öelda. Olen loonud struktuurseid, konstruktivistlikke,

romantilisi, minimalistlikke jne. vaipu. Enim innustab teatud sensitiivsuse, sümbolismi ja romantilisuse seos. Ju olen ise romantilise hingega. Vaibaloomingust mõtlen mõnikord tagasi vaibale „Pung“ (205x205cm) 2002. a., mille ostis oma fondi Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum. Tukkuv, veel vahataagas kevadootel pung, mis tundub kui mõtisklev tütarlaps... Sellest julgen jätkuvalt hästi arvata.

Mis on Teie elus veel oluline peale (vaiba)kunstist?

Lähedaste kordaminekud ja rahulik, üksteisest lugupidav kooslus. Tähtis on loodushoid, inimsuhetes lihtsus ja siirus. Igaühel on õigus oma isiklikule maailmale, küll aga ei tohiks selle maailma võimalikud varjud katta ligimest. Armastan ilusat Eestimaad, inimesi, kes seda maad ilmestavad.

Milline on Teie suhe kirikuga, usuga?

Olen väga kirikumeelne. Maailm on ülimalt suur meistriteos, ta ei saa olla isetekkeline. Looja looming on pannud palju kordi teadusmehed/naised küsima- kuidas küll see toimib?! Siis jääbki vaid Jumala loodut ja Loojat ennast tänada ja austada.

Kas Teil on veel midagi südamel, mida tahaks öelda?

Mind teeb nukraks tõik, et väärtushinnangud on devalveerunud. Tubli eesti pere on riigi vundament, aga pildil on kõiksugu muud tegelased, kelle kirju karakter n.ö. hästi müüb! Tahaks väga hoomata inimlike tõsiväärtuste taastulekut - need on hindamatud. Nende väärtuste toel jääme kestma.

Küsitles Aivi Sepp

Koguduserahva vahva reis Virumaale

Reio Sepp

Koguduse suvised väljasõidud on Hageris tavaks olnud juba pikka aega. Täpsustuseks olgu öeldud, et need ekskursioonid ei ole mõeldud ainult vanadele, vaid kõigile koguduse liikmetele. Viimaste aastate reisikorraldaja Hillar Vingel märgib: „Algselt ühepäevased reisid pikenesid kahepäevasteks, et oleks võimalik rohkem kirikuid ja huvitavaid kohti ning looduslikke või muid vaatamisväärsusi külastada. Eesti mandriosas peaks kõik kirikud vähemalt väljastpoolt nähtud olema. Selliseid kirikuid on väga üksikuid, kuhu mingil põhjusel ei õnnestunud sisse saada. Aastaid on väljasõite tehtud, inimesed vahetuvad, uued tulevad peale, kellel kindlasti midagi on nägemata.“ Seekordne reis Ida-Virumaale toimus 10.-11. juulil. Reis algas ilusal suvisel hommikul Kohila keskväljaku lähedal, kus bussi asus enamus reisiseltskonnast. Bussis oli juba Hageri rahvas. Seejärel asusime teele oma esimese sihtkoha Kunda poole. Kundasse jõudes, hämmastas meid selle linna rohelus. Kunda on Eesti tsemendi tootmise pealinn, mis nõukogude ajal oli kaetud paksu tsemenditõlmuga. Tänapäevased tehase puhastusfiltrid on aga nii head, et tsemenditõlm enam linna välisilmet

oluliselt ei mõjuta. Peatuse tegime Kunda kiriku juures, kus meid võttis vastu koguduse vaimulik Ahti Bachblum, kes tutvustas kiriku ajalugu ja tänapäeva. Diakon Bachblum liitus meiega kui liikusime edasi järgmise reisi sihtkoha Viru-Nigula poole. Teel sinna põikasime läbi Ehalkivi juurest, mis on üks suuremaid hiidrahnne Eestis. Viru-Nigulas tutvusime kohaliku vana kirikuga ja selle lähedal asuva Maarja kabeli varemetega. Kirikust rääkis Ahti Bachblum, kes on ka sealse koguduse õpetaja. Pärast lõunasööki Püssis, sõitsime edasi Purtse kindluse poole. Kindluselamu, mis veel 80-ndatel oli varemetes, on täna täielikult taastatud ja muutunud ainulaadseks ajaloolise atmosfääriga hooneks, kus võimalik korraldada erinevaid üritusi. Purtse kindluse lähedal asub Kurjuse Ohvrite leinapark, kuhu on istutatud puud nõukogude võimu poolt represseeritud Virumaa inimeste mälestuseks. Edasi viis tee meid Lüganusele, mis on Eesti kultuuriloos tähtis koht, sest seal tegutses tuntud pastor ja keeleteadlane Otto Wilhelm Masing. Vaatasime Lüganuse kirikut, kalmistut ja käisime ka vana pastoraadi juures. Selle päeva viimaseks peatuskohaks oli väike ja armas Pühajõe kirik, kus nautisime itaalia laulude kontserti ning kuulasime unustamatut

Peeter Kaldurit, kes rääkis kirikust ja kogudusest. Pühajõelt sõitsime ööbimiskohta Alujoale, mis asub Toila lähedal. Reisi teine päev algas Sillamäe linna ja Sinimägede külastamisega. Sillamäe linn oli varem täielikult suletud ja allus otse Moskvale. Linnast viis kilomeetrit ida pool asuvad Sinimäed, kus Teise maailmasõja ajal toimusid kõige ohvriterohkemad lahingud. Tegemist on kolme kõrgendikuga, mis valitsevad sealse maastiku üle ja sulgevad tee ülejäänud Eestisse. Käisime Põrguhauamäel asuval memoriaalil ja Vaivaras asuvas väikeses Sinimägede lahinguile pühendatud muuseumis. Pärast Sinimägesid sõitsime läbi kauni Narva-Jõesuu edasi Narva. Kahjuks ei saanud ajapuudusel peatust teha Narva-Jõesuus. Narvas käisime Hermannilinnuses, mis tuli tuttav ette neile, kes on käinud Kuressaare lossis. Seal edasi läksime Aleksandri kirikusse, kus õpetaja Villu Jürjo rääkis kiriku taastamise ja koguduse eluga seotud probleemidest. Narvast lahkumise järel võtsime suuna Jõhvile, kus ootas meid veelkord õpetaja Peeter Kaldur, kes Jõhvi koguduse hingekarjasena kirikut tutvustas. Kaks päeva möödusid kiirelt ja oligi aeg käes asuda koduteele, kaasas mälestused Ida-Virumaast.

Lastelaager - Olen matkal ma...

Silja Lepik

7. juuli hommikupoolikul kogunesid väikesed ja suured lapsed Hageris Saariku talu õuele, et valmistuda 2-päevaseks vahvaks pühapäevakooli, mudilaskoori ja koguduse lastelaagriks. Suure õhinaga seati telke üles, pakiti asju lahti ning koguneti taluõuele lipuvarda ümber, et saada osa juba aastaid traditsiooniks olnud aastaid traditsiooniks olnud pühapäevakooli laagrilipu heiskamisest ja laagri pidulikust avamisest. Vastavalt moodustatud gruppidele, kuulus esimese päeva tegevuste hulka joonistamine ja värvimine tüdrukutele, meisterdamine poistele ning temaatiline arutelu vanematele lastele. Planeeritud tegevuste vahel said lapsed taluõuel endale meelepäraste asjadega tegeleda. Kes mängis laagris kaasas olnud elusa kutsuga, kes kiikus või mängis kulli, kes aitas köögis toimetada. Väikeste poiste jaoks oli

äikesepilvi, mis lähenesid taluõue suunas ebahariliku kiirusega. Valmistudes välitelgi all järgmiseks tegevuseks, algas paari vihmapiisa järel metsik paduvihm, millele järgnes äike ja müristamine. Kibekiirelt pidi otsustama, millises suunas ja kuhu joosta. Huvitav oli jälgida, kuidas ühe lapse isa võttis kaenlasse ja kukile lisaks oma lastele ka võõraid lapsi, nii palju kui mahtus. Suuremad lapsed võtsid käekõrvale väiksemaid, et kõik turvaliselt vihma käest ära tuppja jõuaksid. Mõni vapram jooksis mitu korda vihmavarjuga üle õue edasi tagasi, et vihmavangi jäänuid päästa. Suuri ja väikeseid mahtus pisikesse talu seinte vahele palju. Toas jutustas Mikk põneva piibliloo Joosepist ja tema vendadest koos väikese matkaga läbi tubade. Lapsed sammusid innukalt Joosepi jälgedes ja kuulasid huviga, mis järgmiseks juhtus ja kuhu ta oma eluteel sattus.

Kuna laagri teine päev oli pühapäev, käisid lapsed ka kirikus ning tulid tagasi, et teha veel üks suur traditsiooniline laagrilõpu teatevõistlus. Usun, et lastele jäi laagrist üks tore mälestus meelde jäävalt veedetud suvepäevadest, mida saab ka hiljem lõbusalt meenutada.

Laste mõtteid laagri kohta:

Mihkel: „Meeldisid kõik tegevused, matkad ja meisterdamine. Kõige rohkem jäi meelde välg, tordi tegemine koos vanematega, eriti meeldisid erinevad mängud.“

Ruuben: „Meeldis kindlasti kõige rohkem porilomp! Ja muidugi telgis magamine.“

Marta: „Seal oli tore. Meeldis telkimine ja suur ladinaga viimasadu. Miku rollimäng oli ka lahe.“

Mihkel ja Mirtel: „Meeldisid Lotte-kutsu, meisterdamine, mängumaja, kiikumine, vihm ja telgis magamine.“

Anette: „Lahe oli, et sai riietega telgis magada, meelde jäi koer ja et sai lõkke peal vorste küpsetada.“

Holger: „Lahe oli, et sai telgis magada ja suure traktori peal istuda. Ja üks kloun tuli ka, kes vanglat näitas. Meelde jäi suur vihm!“

Ka vanematelt tuli palju toredat ja positiivset tagasisidet. Meeldis armas ja kodune laagrikoht, maitsvad toidud, vahvad mängud lastele ja et üldse lastele selline laager korraldati. Olles ise lapsena pühapäevakoolilaagrites käinud ja nüüd lapsevanemana osaledes on suur rõõm, et meiegi lapsed saavad osa sellest, mida tegelikult juba mitu põlvkonda on kogenud. Traditsioonide edasiviimisel on suur jõud, mis hoiab perekondi lähedastena ja koos.

Suur tänu laagri korraldajatele Merlele, Mikule, Liale ja Kätlinile ning suurepärasele kokale Estrile, Agule, kes toimetab poistega puutöödel, Juhani kutsesignatuuri mängimast ja Annele järvmatka läbi viimast. Tänu ka kõigile teistele, kes olid toeks ja abiks ühel või teisel moel. Kõige suurem rõõm on aga lastest, kes tulid ja olid ning oma vahvate mõtete ja lihtsalt kaasatsemisega lastelaagrist tõelise elamuse tegid!

Uute ettevõtmisteni!

Matkajad Kõnnu järve ääres

ilmselgelt parimaks meelelahutuseks kõõlumine päris ehtsal traktoril ja sõitmine mitmeid põlvkondi teeninud mänguautoga, kuhu sai sisse istuda ja rooli keerata.

Pealelõunal oli plaanis väljasõit Kõnnu järve äärde. Kuna taevas oli pilvitu ja ilm lämmatavalt kuum, siis tekitas see matkajate jaoks väikese väljakutse. Kaasa võeti ühe kohustusliku aksessuaarina purk sääsetõrjevahendit ning kotikesega toidu- ja joogipoolist. Jalutuskäigule tuli kaasa ka Kõnnu järve lähistel elav tädi Anne, kes rääkis järve ja selle ümbruskonna kohta põnevaid lugusid ja tutvustas lastele järve ääres kasvavaid huvitavaid taimi ja marju.

Laagriplatsile tagasi jõudes, oli näha taevasse kogunemas ähvardavaid

Õhtupoolikul, kui vihm lõpuks lakkas, ei suutnud lapsed enam vastu panna, ja tormasid ummisjalu õue porilompi ja märja muru peale jooksmas. See kõik oli nende jaoks väga põnev. Terve õhtu ei saanudki lapsi enam porilombist eemale, kuna see tõmbas neid lausa magnetina enda juurde. Vanemad tegelesid järjest riiete kuivatamise ja lastele kuivade riiete selga panemisega. Kui kaasa võetud riided otsa said, kombineeriti veel olemasolevaid teiste laste omadega.

Hiljem oli aga ilm taas ilus ja vaikne, nii et sai päeva lõpetada lõkkeõhtu ja vorstide küpsetamisega.

Järgmisel hommikul kõlasid pasunahelid, mis olid lastele märguandeks, et aeg on ärgata ja lipu ümber koguneda.

Suvised reedeõhtud oreliga

Mai Mänd

Hageri kiriku remonditud ja restaureeritud oreli taaspühitsemisest möödus käesoleva aasta septembris juba aasta. Oleme saanud siiralt rõõmustada pilli uue, puhtama ja nüansirikkama kõla üle. Sel suvel toimus meie kirikus ka esimene kontserdisari "**Suvised reedeõhtud oreliga**". Esinejaid oli nii Eestist kui kaugemalt, nimelt Lätist ja Poolast. Räägime neist lähemalt.

Esimesel kontserdil 29. juunil mängis eesti helilooja ja organist **Toomas Trass** (sünd. 1966). Toomas ise on kirjutanud, et näitleja lapsena oli tal võimalus palju teatris käia ja sealsamas "Vanemuises" ka orelil lähedale sattuda. Ta on tunnistanud, et oreli poole oli tal mõistetamatu tõmme juba väikesest peast. Tallinna Muusikakeskkooli tuli ta õppima selleks, et olla Tallinna orelitele lähemal. Erialana seda tookord, nõukogude ajal, õppida ei saanud, ainult millegi muu kõrvalt. Nii õppis Toomas heliloomingut Tallinna Konservatooriumis ning samal ajal ka orelit prof. Hugo Lepnurme käe all. Hiljem õppis magistrantuuris prof. Jaan Räätsa õpilasena ning täiendas end orelil alal Belgias, Hollandis ja Hispaanias. Lapseeas alguse saanud soov saada heaks organistik on täielikult realiseerunud, Toomas Trass on praegu Eesti tipporganistide seas ning õpetab nüüd omakorda teisi, töötades alates 1993. a. Eesti Muusikaakadeemias orelil ja muusikateooria dotsendina. Ta on õpetanud ka Tallinna Ülikoolis ja Tallinna Muusikakeskkoolis. Aastail 1995-2000 oli Tallinna Püha Vaimu koguduse peaorganist, alates 2008.a. Nõmme Lunastaja kiriku organist. Ta

on esinenud organistina Eestis, Euroopas, Venemaal, Ameerikas, samuti on tema teoseid esitatud paljudes maades. Hageri orelil esitatud kava koosnes Johann Sebastiani loomingu, mida Toomas esitas talle omase meisterlikkuse ja elegantsiga. Kuna ta on ka väga hea improviseerija, siis saime kontserdi lõpul kuulda tema oreliimprovisatsiooni etteantud teemal (koraal "Võta nüüd Issandat, vägevat Kuningat, kiita"), mis jättis kustumatu elamuse.

Järgmiseks esinejaks 13. juulil olime kutsunud lõunanaabri Läti noorema põlve organisti **Janis Pelše** (sünd. 1980). Magistrikraadiga organist on õppinud orelit Läti Muusikaakadeemias, mille lõpetas 2005, täiendanud end Hamburgi Muusika ja Teatri Kõrgkoolis. Käesoleval ajal töötab Janis Pelše kontsertorganistina ning mängib jumalateenistusi Riia Saksa koguduses. Orelikontserte on ta andnud Baltikumis, Saksamaal, Rootsis, Soomes ja Venemaal. Pelše huvitub ka oreliehitusest, on osalenud paljude Läti kirikute orelite hooldamises ja remondis. Läti organisti idee esineda Eesti kirikutes on toetatud huvist meie ajalooliste orelite vastu. Seesama huvi tõi ta nüüd ka Hageri kirikusse. Janis Pelše Hageri orelil esitatud kava oli tõeliselt ilus ja mitmekülgne, ulatudes 18. sajandist kaasajani välja. Kontserdi lõpul olid kuuljad rõõmsalt elevil, igäihel oli midagi meenutada ja oma vaimustust teistega jagada. See kontsert tõestas, et orelimuusika pole sugugi igav ja surmtõsine asi. Oma rolli mängis ka muidugi Janis Pelše väga värvikas isiksus.

17. augustil oli Hageris kontserti andmas noor Poola organist, helilooja ja dirigent **Gedymin Grubba** (sünd. 1981). See mitmekülgsest andekas muusik lõpetas 2006. a. Gdanski Muusikaakadeemia orelil- ja kompositsiooniklassi. Oma noorele eale vaatamata on ta jõudnud anda ligi 500 kontserti solistina, kammerkoosseisudes või dirigendina, lisaks sellele organiseerinud muusikajuhina igal aastal u 40 kontserti ja Pelplini katedraalis toimuvat rahvusvahelist festivali. Grubbat võib nimetada tõeliseks Poola imelapseks, kes alustas kontserttegevust juba 1996. aastal, olles alles 15-aastane. Kogu oma laiahaardelise tegevuse juures on ta jõudnud välja anda 14 CD-plaati, osalenud nii organisti kui dirigendina raadio- ja telesalvestustel. Hageri orelil mängis Grubba J.S.Bachi ja D.Buxtehude muusikat. Eriti jäid meelde väga filigraanselt ja hoolikalt viimistletud ning esitatud Bach'i prelüüdid ja fuugad.

Need kolm tipporganisti on isiksustena väga erinevad ja ka nende orelimängus on seda tunda. Neid kõiki ühendab aga üks kindel tunnus – suur armastus oma instrumendi vastu ja täielik pühendumus.

Hageri kogudus on väga rõõmus, et saame nüüd mängima kutsuda oma ala professionaale ja sellega pakkuda inimestele erakordset võimalust, kus väga heal tasemel muusika tuleb nõ. lausa koju kätte. Loodetavasti korraldame kontserdisarja ka tuleval suvel. Möödunud ilusat oreliisuve meenutades tahaks aga juba kõik meeled ja südamed valmis panna uute elamuste ootuses.

Suvekontserdid

Aivi Sepp

Lisaksin siia juurde veel kaks suvist kontserti, mis ei kuulunud eelmainitud sarja, kuid mida oli õnn Hageri kirikus kuulata. Esimene oli orelikontsert, mis toimus 23. juunil, võidupühal, kus esinesid Anna ja Arno Gabriel Humal (õpetaja Paul Saare tütar ja tütrepoeg). Anna ja Arno mängisid neljal käel Andres Uiibo „Valgus ja varjud“, Anna mängis Jacques-Nicolas Lemmensi Suurt fantaasiat e-minoor „Torm“. Arno esituses kõlas Felix Mendelssohn-Bartholdi „Prelüüd ja Fuuga“. Kõige suurema elamuse pakkus justkui looduspiltidest koosnev „Torm“, kus

võis aimata vihmapiiskade krabinat, äikese mürinat, loodusjõudude möllu, siis rahunemist ning päikesekiirte õrna puudutust. Meenus laul: „Pilvede taga ikka paistab päike ja pärast torme taevast sinine. Jumal nii seadnud, kui on möödaks äike, säramas jälle päike kullane.“

Teine kontsert toimus 31. augustil ja kandis pealkirja „Võta jalatsid jalast, sest paik, kus sa seisad, on püha.“ Esinesid Elke Unt orelil, Lauriine Kalajas, Saimi Ester Kortelainen viiulil, Bibi Lotta Ladva tšellol ja bariton Atlan Karp. Elke Unt on pärit Kohilast, Atlan Karp Raplast. Mõlemad on lõpetanud Helsingi Sibeliuse Akadeemia. Noored

keelpillimängijad õpivad Heino Elleri nimelises Tartu muusikakoolis. Kava oli mitmekesine ja eriilmeline, sisaldades psalmimuusikat orelile (autor E.Unt) ja solistile (autor A.Kapp), rahvaviiside töötlusi, A.Dvoraki Bagatelle jms. Keelpilli- ja orelihelidest ning laulust sündis vaimustav muusikaline sümbioos, millest oleks olnud kahju ilma jääda.

On suur rõõm, kui sellised ilusad kontserdid tulevad koju kätte. Olgem siis varmad sellistest võimalustest kinni hakkama ja tulgem ikka oma kodukirikusse kui värskendavale allikale hingekosutust saama.

Tagasivaade Kristuspäevale

Merle Liblik

20. augustil 2011 algas misjonistaasta, mis kulmineerus käesoleva aasta suvel - Heartbeat Tallinna nädalal. Möödunud suve kõige kuumematel päevadel kogunes Tallinnasse ligi 1500 Agape Euroopa misjonäri enam kui 30st riigist üle maailma. Nendest igatiüks sai siin teenida just selle andega, mille Jumal on talle kinkinud. Toimunud sündmused pakkusid meeldejäädavaid elamusi illusionistide, muusika ja tantsu saatel, lustakaid õhtuid kõhurääkija ja miimi vahendusel, eraldi programm oli noortele ning jagamisrõõmu pakuti "Tasuta abi" ning teiste sotsiaalprojektide raames. Nädala kestel oli võimalik nautida vaikut ja rahu kirikutes ning osa saada hinge kosutavatest koosviibimistest ja palvustest. Kirikutenädala raames toimunud Valguse ÖÖ-1 toimus ka Hageri koguduse kammerkoori

Lambertus kontsert Rootsi-Mihkli kirikus. See oli pidulik ja väarikas õhtu ning kaunis punkt meie koori möödunud hooajale.

Nädala tippsündmus oli "Kristuspäev Eesti palvetab", mis tõi Lilleküla staadionile kokku üle nelja tuhande inimese. Päev oli pühendatud palvele meie maa ja rahva eest, mis kostus läbi sõna ja muusika erinevate kirikute esindajatelt. Lisaks paljudele suurepärasele muusikutele oli esindatud ka kirikutevaheline ühendkoor, kus laulis üle 400 koorilaulja erinevatest kirikutest üle Eesti. Üheskoos esitasime laule instrumentaalansambli ning orkestriga. Koorilauljate tagasisidest võisin lugeda, et see oli imeline päev, mis jääb kauaks hinge. "Rõõm oli teenida koos paljude erinevate konfessioonide kristlastega ja tunda, et imeline arm on olla osa Temast ja Üks olla kõigiga". "Hea oli

kogeda, kuidas Jumal kinkis imelise rahu ja rõõmu ning kõik sujus väga hästi".

Peakorraldaja, Agape Eesti direktor, Herman Jürgens näeb olulist kordaminekut toimunud koostöös: "Tõeliselt hea meel oli eri konfessioonide koguduste vahel toimunud tiheda koostöö üle, mis sündmuse ettevalmistusi saatis".

Sündmuse ajal kõndisin ka staadioni teisel pool otsas ning see muusika, palved mis Jumala ette toodi, oli võimas ning südant liigutav. Tänu Jumalale, kes meid ühte liidab ning kes kuuleb meie palveid! Lippude tseremoonia ajal kogunesid staadionile kõik palvepartnerid erinevatest paikadest üle Eesti. Nii saime sümboliliselt palvekätele tõsta kogu Eestimaa ning nõnda me peame hoidma teda jätkuvalt edasi.

Uudiseid Sakust

Kristiina Seppel

See aasta on olnud põnev aasta Hageri koguduse misjonipõllul Sakus. Suve algul ristiti ja leeritati kaks noort inimest. Augustikuus toimus esimene pühapäevakoolilaager, kus osales 22 last. Juulikuus osalesid noored juba kolmandat aastat English Campis, kus paljud astusid mitu sammu lähemale Jumalale. Juuli lõpus toimus ka esimest korda jalgpalli laager. Nädala jooksul kohtuti Saku ja naaberasulata noortega, mängiti koos jalkat, grilliti ja jagati lugusid.

Lõikustänapühäl alustas taas pühapäevakool, kus osaleb 15 last. Kaks korda kuus kogunetakse palvemaja teisel korrusel kell 13:00.

Oktoobris algas ka Noorteklubi ESIK 7. hooaeg. Sel hooajal (sügisest kevadeni) tahame korraldada 3 suurt ESIKu üritust ja igakuiselt väiksema ESIKu noorteõhtu. Noorteõhtute teema alusteks valisime sel korral Alfa kursuse peatükid, mis aitavad selgel ja lihtsal viisil teha esmast tutvust kristlusega. Iga kuu viimasel pühapäeval viivad peateenistust läbi noored Emmause missa korra järgi. See on leidnud positiivset vastukaja nii vanade kui noorte seas.

Septembris saabusid Eestisse Norra Misjoniseltsi noored vabatahtlikud Lisa

(23) ja Lars (20), kes aitavad kaasa Saku ja Mustamäe koguduses laste ja noortetöös. Lisa suureks unistuseks oli alustada Eestis kooriga. Mustamäel on gospelkoor juba käima läinud ja loodame, et ka Sakus hakkab asi pihta. Proovid on Saku palvemajas igal neljapäeval kell 17:30-19:00.

Koguduse rajamise initsiatiivgrupp käib regulaarselt koos, et mõelda läbi plusse ja miinuseid ning kujundada koguduse visiooni. Loodame, et koguduse rajamise ettepanek saab esitatud kevadisele Kirikukogule. Sel aastal oleme arendanud sõprusidemeid Soomes Lohja kogudusega. Sealt poolt on käidud meid külastamas juba kahel korral ning oktoobris tegime ka 9-liikmelise delegatsiooniga vastukülälastuse. Kuigi olud, kus töötame, on väga-väga erinevad (nende koguduselikeid on 30 000), on imeline tajuda, kuidas oleme kõik üks ihu Kristuses.

Kiriku ehituse plaanid on nii kaugel, et on loodud sihtasutus Saku Kiriku Ehitus. Kiriku eskiis, mille on valmistanud Juhan Pöld, on detailplaneeringu algatamiseks olemas ja EELK kunsti- ja arhitektuuri komisjoni poolt heakskiidetud. Detailplaneeringu eskiis on Saku vallavalitsusele esitatud.

Saadame tervisi Hageri vendadele-

õdedele ja oleme tänulikud armastuse ja eestpalvete eest, mida vanema vennana Saku koguduse vastu üles näitate! Tööd on palju, aga Issand on ustav! Meie usk on, et saame näha Sakus kirikut ja veelgi enam, elavat kogudust, mis kuulutab Kristuse evangeeliumit, teenides sõna ja teoga Jumalat ning inimesi, juhtides otsijaid elavasse suhtesse Jumalaga!

Leerilapsed Sakus 2012

Sõpradel külas

Joel Ots

Kui president Lennart Meri käest küsiti, et miks ta rändab nii palju, siis vastus oli: "Kaugelt näeb kaugemale." Kui tihti saame Eestis mitu päeva oma sõprade, sugulaste või koguduse liikmetega koos olla ja miks see reisides paremini õnnestub? Hageri kiriku pasunakoor tahtis jälle kaugemale näha ja nii asusime koos pereliikmetega teist korda teele Breklumi suunas. Reisi põhjuseks oli eelkõige sõpradega kohtumine.

Neljapäeval, 19. juuli hommikul alustasime sõitu rendibussiga Kopenhaagenist, mida juhtis kindlakäeliselt Ruben Lend. Esimese peatuse tegime pasunakoori eufoniumimängija Elari abikaasa Louise ema Birgitte Flensburgi kodus Lollandi saarel Nebbelunde pastoraadis. Birgitte ja Louise korraldasid meile südamliku vastuvõtu koos uhke lõunasöögiga.

Õhtul jõudsimme Eckernförde Püha Nicolai kogudusele külla, mis on Hageri sõpruskogudus Saksamaal.

Sõprussidemed on saanud alguse juba 1991. aastast. Kahjuks on viimastel aastatel meie suhtlemine veidi jahenenud ja sellepärast oli põhjust jälle sõpru külastada. Meid võeti vastu koguduse majas ja kohale oli meie üllatuseks tulnud üle kahekümne sõbra, nende hulgas pastor Manfred Adam ja Hageri kogudusega tihedamalt suhelnud Gisela ja Klaus Borchard, Arneke Kellinghusen, Renate Allmann jt. Lugesime ette Jüri Vallsalu saadetud läkituse ja meenutasime koos oldud hetki ning tänasime meile osutatud abi eest.

Majanduslikult raskel ajal piisab inimese õnnelikuks tegemiseks ühest Snickersi šokolaadist ja kasutatud riietest, mis muudab kauniks kõik. Üheksakümnendate alguses kogunesid sõpruskoguduse aktivistid aastaid oma vabast ajast ja pakkisid toidu- ning riidepakke Eestisse ja mujale maailma saatmiseks. Eckernförde kogudus koos sealse kirikuringkonnaga on väga palju teinud selle heaks, et Hageris on täna vanadekodu.

Järgmised kolm päeva olime külas Breklumi koguduse pasunakoorigi. Külastasime Nordstrandischmoori saart, mis kuulub Friisi saarestikku. Saarestik tekkis 10.-14. sajandil, kui meri tungis korduvalt düünidest (kaldaseljandik) läbi ja uhtus nende taga oleva turbapinnasest maa ära. Saari eraldab mandrist Waddensee (mudameri). Saarele sõitsime kaevurite rongi tüüpi sõiduriistaga mööda mere põhja ehitatud kitsarööplise raudteed, mis tõusu ajal kattub veega. Saarel elab kakskümmend elanikku, neist neli last,

Võõrustajatega Multimar Wattforumi mänguväljakul

Kes käivad kohalikus algkoolis. Neli korda aastas peetakse koolimajas jumalateenistusi, kuigi mandrile kirikusse pääseks rongi või laevaga poole tunni- ga. Sealsed elanikud peavad tähtsaks oma küla kogunemisi, oma kogukonna osadust ja ühist jumalateenistust.

Elanike põhitegevus on tammide ehitamine, lammaste pidamine ja turistidega tegelemine. Läbi aegade on tormine meri korduvalt tulnud ja võtnud endaga kaasa inimesed, majad ja kandnud saare pinnast ühest äärest teise. Sellepärast on tänapäeval igal majal läbi kahe korruse ehitatud betoonist varjend, mis peaks vastu pidama kõige suurematele laine- tele. Saarel kasvab kolm puud ja kohalikud on harjunud ümber maja lageda rannaniidu ja merevaatega ning mandrile elama asunud pidi mets lausa ahistama. Saarelt tagasi pidime kiirustama, sest oli oodata suuremat tõusu ning laine loksus juba vastu rongi rattaid.

Külastasime Multimar Wattforumit, mis on Põhjamere rahvuspark-muuseum ja saime põhjaliku ülevaate Põhjamere ökoloogiast: mõõnadest- tõusudest, kaladest, taimedest jm. Igal õhtul olime koos erinevates kodudes, mängisime pilli ja laulsime koos. Endise sõjaväelase kodus oli koos- olemine vanas laudas, kuhu olid laud ja pingid toodud ning olematu „euro- remont“ ei takistanud külalisi võõrus- tamast. Erukindral tahtis terve õhtu meiega võistelda laulmises, aga kuuldes eestlaste neljahäälset laulu leppis vaba- tahtlikult kaotusega. Ühel õhtul oli loo- sungi õhtu, kus teemaks oli päevaloo- sung. Breklumi pasunakoorigi juht Hans- Friedrich alustas sissejuhatava kõnega ja küsis: "Kui tihti loed loosungiraama- tut või Piiblit?" Kõlama jäid mõtted, et kasulik on lugeda loosungit ja Piiblit kohe hommikul enne uudiste lugemist või kuulamist, siis algab päev erilisel ja maailma mured ning vaevad ei tule

Meid kohe hommikul ärritama.

Pühapäeval toimus kontsert-jumalateenistus Breklumi kirikus. Teenisime kaasa koos võõrustajatega ja lisaks pasunakoorigi kõlas eestikeelne laul vähendatud Lambertuse koosseisuga. Jutlustas Paul Gerhard Hörschelmann, tänu kellele said alguse meie sõprussidemed Breklumi pasunakoorigi, ja jutluse tõlkis eesti keelde Sigrid Põld.

Tänasime vastuvõtjaid. Ruben arvas, et Breklumi sõbrad on nagu teiselt planeedilt ja talle meeldis nende entusiasm pilli mängida. Tõnu kiitis vaimset õhkon- da, et lisaks pillimängule on neile tähtis koos lugeda piiblit ja palvetada. Hans-Friedrich tänas alandlikult meid, et kulutasime oma kallist aega nende külastamiseks ja soovitas võtta kaasa kõik hea ja halb unustada.

Meil on palju sõpru, töökaaslast, sugulasi ja koguduseliikmeid, kellelega olemine aastaid suhelnud ja kes on meile päris lähedased, aga tihti suhtlemine jääb pinnapealseks ning me ei tea midagi nende kodudest. Kaugel olles on võetud aeg koos olemiseks ja kelle- gi ei ole kiireid kohustusi ega edasi- lükkamatuid asjatoimetusi ning pole põhjust küsida, mis kell koju jõuate, kui praegu minema hakkate. Nii võivad kauged sõbrad saada lähedasemateks, kui kaaslasted kellega suhtleme päevast päeva. Ööbisime kodudes ja saime palju vastuvõtjatega suhelda. Sõprade kodumajutusel on omad plussid ja miinused, aga üks on kindel, et raha eest sellist reisi ja vastuvõttu osta ei saa. Tasub hoida sidemeid sõpruskogu- duste ja heade kaugel elavate, aga samas lähedaste sõpradega, et taas kunagi kohtuda.

Reisi lõpetasime Katrini ja Henriku kaunis ärklikorteris Kopenhaagenis ja saime olla tänulikud kõige nähtu ja kogetu üle ja öelda vana laulu sõnade- ga: „Mis Jumal teeb on ikka hea.“

Jagades rikkust

Aivi Sepp

15. ja 16. septembril peeti Hageris palvemaja aastapäeva. Siin paigas sai vennastekoguduse töö alguse üle kaheksa aasta tagasi. Siin on tehtud eestpalvet meie eest, siin on läbi aegade jagatud rikkalikult vaimulikku rooga, millest võime osa saada veel tänapäevalgi.

Laupäeva õhtul kogunes umbes 50 inimest palvetundi end ette valmistama suure päeva vastu. Mõnikord on nii, et valmistumine on olulisem kui asi ise, mis kätte jõuab, ütles vend Tanel Ots. Näiteks on paastuaeg, advendiaeg, mida iseloomustab meeleparandus, enese sõnumi jaoks valmis panemine. Meie keskel olid ka külalised Soomest, kes misjonär Anu Väliho vahendusel oma osa jagasid sõnas ja laulus. Kaasa teenisid Hageri koguduse pasunakoor ja segakoor. Koosolekut juhatas vend Arne Mänd. Oli osaduslik ja õnnistusrikas õhtu.

Pühapäeva hommikul kell 10 pidas vennastekoguduse eestseisuse liige ja Keila koguduse õpetaja Marek Roots ettekande „Vennastekoguduse vaimsed põhijooned“, kus ta tõi esile vennastekoguduse usulise tausta, õpetuslikud alused, millestele dokumentidele toetatakse ja vennastekogudusele iseloomulikud jooned ning lõpuks milline võiks olla tulevik. Üks on kindel, vennastekoguduse motoks on: peamises

ühtsus, vähetähtsas vabadus, kõigis asjus armastus.

Kell 12 algas kirikus jumalateenistus, kus jutlust ütles samuti Marek Roots, metsasarvel mängis Joel Ots ja oreil Mai Mänd.

Aastapäeva koosolekul töid külakosti vennad ja õed erinevatest palvemajadest ja kogudustest lähemalt ja veidi kaugemalt, muusikalises osas andsid oma panuse taaskord pasunakoor, segakoor ja kammerkoor Lambertus.

Suur tänu Taevaisale, kes lubas oma lastel koos olla Sõna juures.

Käesoleval aastal oli ka üks eriline

Tänapõhjus. Kui möödunud aasta kevadel suure tormituulega palvemaja katus sisse vajus ja tunti suurt muret, kuidas see taastada, siis tänaseks, tänu Jumalale ja ustavatele inimestele, on katus taas peakohal.

Siinkohal kutsun üles kõiki, kellel on kodus vanu laululehti või muud materjali, mis viitaks Hageri palvemaja ajaloole ja tegevusele, seda infot meiega jagama. Hageri kogudus on väga tänulik igasuguse teabe ja abi eest palvemaja ajaloo uurimisel.

Aastapäeva koor

Perepäev Hageris

Lia Kaljuste

Pühapäevakooli õpetaja Pühapäevakool algas selgi aastal, nagu tavaliselt, lõikustänapühäl, kuid seekord perepäevaga. Värvilised plakadid kohalike lasteaedade ja koolide juures andsid juba paar nädalat varem toimuvast teada ja kutsusid vanemaid koos lastega sellest päevast osa võtma. Nii koguneski Hageri kirikusse lõikustänapüha jumalateenistusele palju rohkem lapsi kui tavaliselt. Jutluse ajal pidasid lapsed juurviljakorvi ümber elavat dialoogi pastoriga ja koos tõdeti, et nii sügisandide kui ka kogu eluks vajamineva eest saame tänulikud olla Loojale, oma Taevasele Isale. Just nii, nagu päeva jutlustektistiski oli öeldud. Ja seda, mida sul on, on hea ka teistele jagada. Õpetaja jutustas loo poisist, kes kord lõikustänapühäl Vastseliinas, kui kirikusse oli toodud lõikuse sümbolina õnnistamiseks leib, poetas sinna kõrvale

ka oma šokolaadi. Pärast jagas ta seda kirikulistele nii nagu jagati leiba. Hageris jagasid lapsed jumalateenistuse lõppedes välisuksel õunu.

Perepäev jätkus Hageri rahvamajas ühise lõunasöögiga.

Kohal oli ka fotograaf ja iga pere, kes soovis, sai teha perepilte väga huvitavalt kujundatud studios. Järgnes maastikumäng maja ümbruses puude all ja mänguväljakul ja ikka nii, et pered üheskoos ning väiksed ja suured läbiseigi gruppides. Lastevanematele pakkus kaasamõtlemist ja õpetas oma laste kasvatamise analüüsimist Ülo Vooglaid, kelle loeng andis emmedele-issidele positiivse laengu.

Samal ajal meisterdasid lapsed juhendajate käe all kastanimunadest loomakesi, punusid käepaela, valmistasid ehteid ning tegid postkaarte. Meisterdamine pakkus kõigile elavat huvi ja väikesed sõrmed

liiksid nobedasti, et jõuaks kõiki võimalusi proovida.

Järgnevalt sai iga pere võistelda viktoriinis, kus oli vaja olla väga tähelepanelik, et jätta meelde slaididel nähtu ja osata siis küsimustele õigesti vastata.

Lõpuks maiustati veel kaasa toodud kookidega.

Oli ilus päev. Koduteele sai iga laps kaasa flaieri pühapäevakooli aastakavaga.

Loodame ning usume, et see päev oli nii mõnelegi perele sillaks ning julgustuseks seada sammud ka kiriku poole.

Sellest hooajast on pühapäevakooli õpetaja ka Mikk Liblik.

Tegevust jätkab koguduse lastekoor.

Ootame 4.-12. a. lapsi Hageri koguduse pühapäevakooli igal 2. ja 4. pühapäeval. 11.30 toimub lastekooriproov ja 12.00-13.30 tegutseb pühapäevakool.

Lambertuse 20 hooaeg.

Sigrid Pöld

21. oktoobril sai alguse kammerkoor Lambertuse 20. hooaeg. On lausa uskumatu, et meie noortest koosnev koor on juba nii vana...

19. kooriaastapäeval kõlasid laulud vanemast (Pater noster, Ubi caritas) ja uuemast repertuaarist („Iga inimese sees on igavik“), millega astusime nn. juubeliaastasse. Juubeliaasta töötab tulla eriline, täis huvitavaid ettevõtmisi ja laulmisi. Aga ka mööduv aasta oli koori jaoks tegus.

Kevadel laulsime Hageris ja Tartus koos Tartu Pauluse koguduse kammerkooriga Ch. Gounod „Messe Solennelle't“ ning osalesime Suure-Jaani vaimulikul laulupäeval.

Suvi, mis tavaliselt on olnud kooril puhkuse ajaks, oli sel aastal täidetud lõputute proovidega. On imekspandav, kui tublid on kõik lauljad, kes jaksasid käia proovides nii rannailmaga kui vihmavalingute saatel. Proovide tegemine oli aga väga vajalik, sest juuli lõpus toimus suurüritus Heartbeat Tallinn 2012. Nädal täis erinevaid kristlikke üritusi ja misjonäride kohtumisi, kes olid kokku tulnud igalt poolt maailmast. Selle nädala raames toimus 26. juulil Tallinnas „Valguse ÖÖ“, mis tähendas seda, et pea kõigis

kesklinna kirikutes algasid kell 21.00 kontserdid, samuti mitmes pargis, kohvikus ning nii mõnigi neist kestis kaugelt üle südaöö, orelimaraton Niguliste kirikus suisa hommikuni. Kammerkoor Lambertus andis „Valguse ÖÖ“ raames õhtuse kontserdi „Mu süda usub valgust“ Tallinna Rootsi-Mihkli kirikus, kus laulsime juba traditsiooniliselt Eesti heliloojate vaimulikku loomingut. Mitmed laulud olid kavas esmakordselt ja valmistasid proovides palju „peavalu“. Näiteks Pärt Uusbergi „Meditatsioon“, Maarja Vardja „Rex Majestatis“, aga ka Mart Siimeri „Rõõmus läbi vaeva“. Viimase ettekanne oli aga seetõttu väga eriline, et klaveril saatis koori helilooja isiklikult, kes osales ka mitmes proovis. On tõeline rõõm ja tänutunne südames, et saame esitada reaaslelt meie hulgas elavate heliloojate muusikat, kelle käest saab nõu küsida ning kes oskavad ise oma teoseid kõige paremini lahti seletada.

Lühike puhkus, mille koor sai augustis, lõppes septembris kahe järjestikuse laulmisega Nabala ja Hageri palvemajade aastapäevadel. Oktoobris tähistasime koori sünnipäeva, mille järel hakkasime valmistuma Igavikupühapäevaks ja jõuludeks.

Tuleva aasta jooksul on plaanis

mitmeid erinevaid ettevõtmisi. Juba veebruaril alguses on ees ootamas reis Rauma, kus tähistatakse Rauma linna 550. aastapäeva ja Franciscus-koori 30. aastapäeva. Rauma kiriku Franciscus-koor on olnud sõprusühetes Eesti kirikukoorige üle kahekümne aasta. Täna seaks päevaks on nad Lambertuse sõbrad, kellega oleme koos laulnud nii Eestis kui Soomes. Viimati Tartu vaimulikul laulupeol 2010. aastal. 2013. a. juunis toimub Hageris praostkonna vaimulik laulupäev kihelkonnapäevade osana, kus ka meil on oluline roll kanda.

Lisaks mitmeid väiksemaid ja suuremaid esinemisi ning ettevõtmisi. Tore on, et koor ei käi koos vaid laulmas. Koos võetakse ette ka muid üritusi. Ka koori sünnipäeva tähistatakse suuremalt. Lisaks lauljate sünnipäevad, kinoõhtud, lauamänguõhtud ja muud tegevused. Rõõmustav oli ka suvine perede ja lastelaager Saariku talus, kus mitmed „suured“ olid Lambertuse lauljad. Nii sai omamoodi „kaks kärbest“ ühe hoobiga ehk siis toimus ka koori laager. Loodame, et edaspidi tuleb rohkemgi neid võimalusi, kus saame tunda rõõmu ühisest olemisest, ühisest laulmisest ning Hageri koguduse ühisest perest.

Hageri koguduse pasunakoor 65

Sigrid Põld

EELK vanim järjepidevalt tegutsenud pasunakoor on taas vanemaks saanud ning jõudnud pensioniikka. Rõõm on tõdeda, et keegi ei soovi veel "pilli kotti panna" ning rahulikult pensionipõlve pidama jääda. Pigem otsitakse uusi väljakutseid ning neid on dirigent **Joel Ots** varmas välja pakkuma.

Ei ole vist palju neid pasunakoore, kes jumalateenistust pillilooga kaunistades mitte ainult ei puhu pilli, vaid vahelduseks ka laulavad või siis jätavad paar pilli saateks puhuma, mille ajal kõlab mitmehälne meeskoor! Üks viimaseid õnnestunud katsetusi oli pasunakoori mäng koos elektrikitarriga. Tulemus oli nauditavalt võluv, sest kõla, mis ühismängust tekkis oli üllatav ning samas hõrk ja huvitav. Siinkohal oleks vast paslik ära tuua ka selgitus, **mis asi on pasunakoor?** Traditsiooniliselt tähendab pasunakoor sellist koosseisu, kus mängivad vaid vaskpuhkpillid, mis tegutseb peamiselt koguduse juures ja mängib reeglina neljahäälselt - sopran, alt, tenor, bass. Ehk siis see ongi koor, mida on muidugi võimalik veel mitmehäälselt teha või topeltkooriks jne. Selles koosseisus ei kasutata puupuhkpille. Peamiselt kuuluvad pasunakoori trompet, metsasarv, tromboon ja tuuba, kuid ka nende „sugulased“ kornet, altsarv, baritonsarv, eufoonium jt. Olukorras, kus kirikule ajalooliselt nii omane kollektiiv nagu pasunakoor, on hääbumisohus, tuleks temast pikemalt rääkida.

Mis ülesanne on üldse pasunakooriga koguduses? Või peaks küsima, mis ülesanne tal oli, kui arvestada, et tänasel hetkel nimetab end ise kiriku pasunakooriga vaid 3: **Hageri, Kose ja Rapla pasunakoor**.

Ajaloo teame, et kunagi olid vägevad pasunakooriga Tormas ja Väägveres ning pasunakooriga oli oluline osa ka esimestel laulupidudel 19. sajandil. Pasunakooriga traditsioon tuli kirikusse läbi vennastekoguduse, kelle palvemajades polnud üldjuhul orelit ning koraalide saateks mängis keelpilli- või pasunakoor.

Pasunakoori ajalugu algab Hageri koguduses **1947. aastal**, kui koguduse keelpilli- ja meeskoori juht **Paul Pilves** selle ideega välja tuli. Palvemaja jutlustaja **Johannes Grünberg** oli ostnud neli pasunat, paar muretseti juurde ja nii sai alguse 6-liikmeline pasunakoor, mis hakkas koos käima pühapäeviti Hageris Paul Pilvese kodus

Leemeti talus. Sama aasta Usupuhatuspüha õhtul koguneti esimest korda proovi ning juba surnute mälestuspühapäeval mängiti jumalateenistusel. Pasunat oli varem mänginud vaid üks meestest, **Anton Lindve** Rabiverest, kes siis teistele ette näitas, kuidas pilli hoida, kuidas puhuda ja millisele ventiilile pillil vastab noot noodireal. Pasunakoori juht Paul Pilves ei olnud muusikat õppinud, elukutselt oli ta hoopis sepp. Ilmselgelt oli aga tegemist andeka inimesega, sest pasunakoori nootide kirjutamine pole lihtne, igal pillil on oma häälestus ning seetõttu tuli iga partii partituurist vastavalt transponeerida. Tänapäevani on kasutusel vähemalt üks komplekt Pauli kirjutatud noote.

Hageri pasunakoori tuli mängijaid aina juurde ja ka esinemiste arv kasvas. Mängiti vennastekoguduse palvemaja aastapäevadel, surnuaiapäevadel, suurematel kirikupühadel, matustel jne. Selline tegevus aga ei sobinud tookordsele riigikorrale ning kuna neli esimest pasunat olid koguduses arvel, siis need riigistati ja võeti koguduselt ära. Need pillid, mis olid pasunameeste isiklikud, jäid alles ning ka äravõetute asemele muretseti uued ning tegutseti edasi.

Peamiselt mängis pasunakoor koraale, teisi lugusid oli raske leida ning kui oleks isegi leidnud, siis polnud nii kõrget mängutaset, et nõudlikumat repertuaari esitada. Siiski leidub vanades Hageri pasunakoori käsitsi kirjutatud nootides ka tuntud klassikute laule: Beethoveni „Palve“, Schuberti „Püha“ jne.

Aastate jooksul on Hageri koguduse pasunakooriga mänginud väga palju pillimehi. Päris esimesest koosseisust elab veel Martin Nauri. Veidi hilisematest tegutsemise aastatest on meie hulgas veel Endel Viil, Valter Grünberg, Helmut Hirs, Erich Mäenurm, Avo Maasalu, kuid nemad siiski enam kaasa ei mängi.

Praegustest pillimeestest on kõige kauem pasunakoori liige olnud **Agu Kaljuste**, kes on Hageris trompetit mänginud 48 aastat. Kui Agu ristiisa Paul Pilves 1985 igavikku lahkus, jätkas Agu esimese trompeti mängijana pasunakoori juhtimist. Järjest rohkem liitus pasunakooriga noori mängijaid, kes õppisid ka muusikakoolis ning nii kasvas pillimeeste seast välja ka järgmine dirigent - omakorda Agu ristipoeg Joel Ots. Joeli puhul on tegemist esimese professionaalse muusikuga Hageri

pasunakoori ees, kes on magistrikraadi omandanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ning täiendanud end Taanis ja mujal. Sellest ajast peale on proovides hakatud tähelepanu juhtima õigele hingamisele, suuremat rõhku täpsemale pillide häälestamisele, õigetele mänguvõtetele ning ka repertuaar on tunduvalt laienenud. Kahtlemata aitas arengule kaasa **1990ndatel** alguse saanud aktiivne koostöö **Saksamaa Westfaaleni** liidumaa kiriku pasunakooriga, eesotsas dirigent **Werner Benziga**, tänu kellele on Eestimaaale toodud kümneid väga häid pasunaid. Koos korraldati Eestis mitmeid pasunakoori seminare, kus osalesid nii sakslased kui eestlased. Sakslaste abiga anti välja ka koraaliraamat pasunakooriga. Kahjuks on praegu pasunakooriga Eesti kirikus madalseisus, vaatamata sellele, et pillid on olemas (EELK Kirikumuusika Liidust saab laenata), nootitundvaid inimesi piisavalt, repertuaar saadaval jne. Selleks, et pasunakooriga kaasa lüüa, ei ole vaja muusikalist kõrgharidust. Hageri pasunakooriga mängivad elektrik, apteeker, filmimees, arhitekt, mööblitööstur ja autoinsener, kes on õppinud lastemuusikakoolis või võtnud eratunde. Vaid dirigent on elukutseline muusik.

Hageri pasunakoori pidupäeval 4. novembril olid kohal kõik kolm kiriku pasunakoori: Hageri, Kose ja Rapla. Nad paigutusid kolmele erinevale rõdule. Sellegipoolest sujus koostöö suurepäraselt. Jumalateenistuse koraalid kõlasid pasunakooriga saatel, kusjuures muusikalise kõla mitmekesisuse demonstreerimiseks mängis koraali iga salmi erinev pasunakoor. Nii sai ilmseks iga koori erinevus, kuid ka see, mis neid kõiki ühendab. Koraali mängides on igaühel oma tempo, oma dünaamika ning karakter. Kõik see tuleneb eelkõige dirigentidest. Rapla koguduse 15-aastase pasunakoori ees on algusest peale olnud **Aigar Kostabi** ning Kose 12-aastase pasunakoori ees **Kahro Kivilo**. Kose pasunakoori mäng, nii koraalide saateks kui ka eraldi, oli väga barokilik, õhuline, kerge ja särav. Neil oli väljas ka kõige väiksem koosseis. Rapla pasunakoori kiituseks võib öelda, et rõõmu teeb järelkasvu nägemine. Oma osa on selles kindlasti dirigent Kostabi õpetajaroolil, sest tema kaudu jõuavad õpilased pasunakoori ja saavad koostöö praktikat. Rapla pasunakoor kõlas kõige koorilikumalt, kuna nende koosseis oli suurim.

Algus lk.12

Foto: Vello Kuusmaa

Hageri, Kose ja Rapla pasunakoovid

Hageri mänguga olen kõige rohkem harjunud, seetõttu tundus nende koraalisaade kõige tuttavam. Küll aga üllatas ja samas ka rõõmustas puhtalt ja kaunilt mängitud jumalateenistuse alguspala ning A. Vivaldi „Talv”. Hageri pasunamuusika päev oli väga võimas. Eriti suursuguselt kõlas liturgias „Püha, püha,” kui koguduselaulu saatsid koos kolm pasunakoorti.

Pasunamuusikat kuulsime veel nii jumalateenistusele järgnenud kontserdil kui ka koosviibimisel. Teades, et pasunakooriguuhitide töö ei ole kerge, tuleb nende panust tunnustada ning neid esile tõsta. Need kolm pasunakoorti on elus tänu oma professionaalsetele dirigentidele, kes teevad oma tööd südamega, teades, et see, mida nad teevad kirikus ja Jumalale, ei ole asjatu

töö.

Jätuks neil vaid jõudu ja tervist, et seda rasket rada edasi rühkida, ning oleks vaid rohkem neid, kes leiavad endas julguse võtta mõni vaskpuhkpill kätte. Siis on, nii nagu meie dirigent Joel ütleb, meil võimalik jumalateenistusel pasunaga kaasa teenida.

Koguduse teise poolaasta kroonika 2012

- 29.06 Orelikontsert. Toomas Trass
- 01.07 Surnuaiapäeva
- 7.-8.07 Pühapäevakooli ja perede laager Hageris Saariku talus
- 08.07 Suvine leeripäev
- 10.-11.07 Koguduse ekskursioon Virumaale
- 13.07 Orelikontsert. Läti organist Janis Pelše
- 15.07 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Vahtramäe. Kõnelesid: Agu Kaljuste, Tõnu Lend ja Arne Mänd. Kuldleeripäev. Leksioonid: Arne Mänd. Mängis pasunakoor. Õpetaja Jüri Vallsalu 55
- 19.-23.07 Pasunakoor Saksamaal Breklumis
- 22.07 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi
Leksioonid: Arne Mänd
- 26.07 Kammerkoor Lambertuse kontsert Tallinna Rootsi Mihkli kirikus
- 28.07 Kristuspäev Tallinnas, osales kammerkoor Lambertus
- 29.07 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi.
Leksioonid: Tõnu Lend
- 05.08 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi.
Leksioonid: Lia Kaljuste
- 12.08 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi.
Leksioonid: Arne Mänd
- 17.08 Orelikontsert. Poola organist Gedymin Grubba
- 19.08 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Sepp. Kõnelesid: Aivi Sepp, Janne Jakobson, Arne Mänd. Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi.
Leksioonid: Arne Mänd
- 26.08 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi.
Leksioonid: Arne Mänd
- 31.08 Kirikukontsert: Võta jalatsid jalast, sest paik, kus sa seisad, on püha. Esinejad: Atlan Karp (bariton), Lauriine Kalajas (viul), Saimi Ester Kortelainen (viul), Bibi Lotta Ladva (tšello), Elke Unt (orel)
- 02.09 Leksioonid: Aivi Sepp
- 09.09 Hageri kiriku 120. aastapäev. Orelil Mai Mänd.
Leksioonid: Arne Mänd. Kammerkoor Lambertus Nabala palvemaja aastapäeval laulmas ja pasunakoor mängimas
- 15.09 Hageri palvemaja aastapäeva eelõhtu. Tund palvemajas 18.00. Laulis segakoor, mängis pasunakoor.
- 16.09 Hageri palvemaja aastapäev. 10.00 Vennastekoguduse ajaloost rääkis Marek Roots, 12.00 Jumalateenistus kirikus. Jutlustas Marek Roots.
Leksioonid: Arne Mänd. Muusika: Joel Ots metsasarvel, Mai Mänd orelil. Vahepeal kehakinnituseks tee ja võileivad. 15.00 Palvemaja aastapäeva koosolek. Kõnelesid: Arne Mänd, Sigrid Pöld, Marek Roots, Laine Pootsmaa, Kari Seppälä, Henri Lend, Tiina Võsu, Jüri Pootsmaa, Sulev Liht, Edgar Suurväli, Tanel Ots, Jüri Vallsalu.
Laulis koguduse segakoor ja kammerkoor Lambertus, mängis pasunakoor
- 23.09 Leksioonid: Tõnu Lend. Viulit mängis Marta Pöld
- 30.09 Jutlustas Mikkeli piiskop Seppo Häkkinen.
Leksioonid: Agu Kaljuste
- 07.10 Üleminek uuele liturgiale. Leksioonid: Aivi Sepp. Mängis pasunakoor
- 14.10 Lõikustänapüha. Pühapäevakooli algus.
Leksioonid: Lauri Lend. Laulis segakoor. Esimest korda toimus kotikorjandus. Perekäev Hageri rahvamajas.
- 21.10 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek.E.,L.Lend. Kõnelesid: Sigrid Pöld, Louise Lend, Paul Daniel, Elari Lend. Mängis pasunakoor (Sh "On sädet vaja vaid", kus pillimängijad ka laulsid), Elari (kitarr + laul) ja Louise (laul + flööt) laulsid "Mõttele neile". Paul mängis kitarril instrumentaalselt "Võta nüüd Issandat..."
Kammerkoor Lambertus'e 19. aastapäev.
Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Leksioonid: Ester Lend. Laulis kk Lambertus. Jüri Vallsalu Soomes Lohjal koos Saku koguduse delegatsiooniga
- 28.10 Sügisene leeripäev. Leksioonid: Jüri Vallsalu, leerilapsed. Muusika: perek. Lend (Lauri Lend, Mirjam Lilleoja, Merle Liblik, Elari Lend)
- 03.11 Lehtede riisumise talgud
- 04.11 Pasunakoori 65. aastapäev. Leksioonid: Sigrid Pöld. Mängisid pasunakoorigid. Külaskose ja Rapla koguduse orkestrid
- 11.11 Isadepäev. Ristimispuha. Leksioonid: Merle Liblik. Laulis mudilaskoor
- 18.11 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Pöld. Kõnelesid: Merle Liblik, Juhan Pöld, Agu Kaljuste. Leksioonid: Juhan Pöld. Laulis segakoor
- 25.11 Surnute mälestuspüha. Leksioonid: Agu Kaljuste. Laulis kammerkoor Lambertus
- 02.12 Esimene advent. Leksioonid: Regina Sullakatko. Mängis pasunakoor
- 09.12 Teine advent. Segakoori aastapäev. Leksioonid: Elari Lend. Laulis segakoor
- 15.12 Pühapäevakoolilaste jõuluõhtu
- 16.12 Kolmas advent. Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Mänd.
Ulla Krigul'i orelikontsert
- 22.12 Koguduse eakate jõuluõhtu
- 23.12 Neljas advent. Kammerkoor Lambertus'e jõulukontsert
- 24.12 Jõululaupäev. 16.00 laulab kammerkoor Lambertus, mängib pasunakoor; 18.00 laulab segakoor, mängib pasunakoor
- 25.12 Esimene jõulupüha. Laulab mudilaskoor. 14.00 Kontsert Kohila mõisakooli heaks. Esinevad Tallinna Vanalinna Hariduskollegiumi vilistlased ja õpilased
- 26.12 Teine jõulupüha. 12.00 Kaunimad jõululaulud
- 30.12 Jumalateenistus 12.00
- 31.12 Vana-aasta jumalateenistus 18.00
- Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistus ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.

Kogupere ristsõna

Kallis nuputaja!

Ristsõna aitab lahendada meie koduleht www.eelk.ee/hageri.

					Hageri sõprus-kogudus	Jõululaps			
Peaingel	Hageri sõprus-kogudus		Jeesuse ema	Hageri sõprus-kogudus					
					Jõulutoit				
		Hageri kammer-koor							
							Hageri koguduse õpetaja	Tähtis torniga maja	Hageri sõprus-kogudus
			Kes on saani ees?		Kuusel särab küünla...	Pakane ehk külm...			
							Lumest kuhi ehk lume...		

Ristsõna koostas:
Regina Sullakatko

Kaunist jõuluaega ja võta lahenduse mõte endaga kaasa ka uude aastasse!

Lahendusi ootame 28. jaanuariks 2013 e-maili aadressile: vastus.hagerikirik@gmail.com või postiga Hageri kogudusemajja: EELK Hageri kogudus, Hageri, Kohila vald, 79701, Raplamaa. Kindlasti lisada ümbrikule teema - Ristsõna. Õigesti vastanute vahel loositakse välja 2 auhinda: Piibel ja Lastepiibel. Loosimine toimub 3. veebruaril

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on soovitav igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST

Näidis:

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastast:
100.-	12.-
200.-	24.-
500.-	60.-
800.-	96.-

- * Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangaülekanedega koguduse pangaarvele. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi
- * Koguduse pangaarve: SEB, a/a 10802003930006
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.
- * Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Kevad-suvine leerikursus algab igal aastal 1. laupäeval peale Ülestõusmispühi. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. See leerikursus on mõeldud ennekõike koolinoortele. Leeripäev on juulikuu alguses

Sügisleer algab igal aastal septembri 1. laupäeval ja kestab novembri alguseni. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas.

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kella 10.30 – 11.45

Suvel raamatukogu puhkab kuni oktoobrini

Jumalateenistused Hageris
pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Jumalateenistused Sakus
pühapäeviti algusega kell 15.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 kuulutuse tund
kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Mihklipäevast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. Kogudusemajas.

Info Lia Kaljuste tel: 56914663

Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla Kiriku Läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Noortetunnid, täpsem info Kätlin Barz
(Tel: 56645672),

Noorteklubi Esik, www.esik.ee

56506651

*

Koguduse **segakoor**,
info Anne Maasalu (tel: 53051981)
Aivi Otsnik (tel: 5163346)

Koguduse **kammerkoor "Lambertus"**, info
Sigrid Pöld (tel: 5214339)
Merle Liblik (tel: 5545727)

Koguduse **mudilaskoor**, info
Sigrid Pöld (tel: 5214339)
Merle Liblik (tel: 5545727)

Koguduse **puhkpilliorkester**, info
Joel Ots (tel: 56622896)

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks. Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (aivi.sepp17@gmail.com) ja
Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)
Trükkimistöö Active Print